

Vidiečan

**Malokarpatské
osvetové stredisko
v Modre**

JAR 2021 ❖ ROČNÍK 27 ❖ ČÍSLO 1

Obsah čísla

- ❖ Príhovor pani riaditeľky
- ❖ Potulky po Malých Karpatoch
- ❖ Predstavujeme výtvarníkov
Pezinský Kreatív
- ❖ Spomienka na Jirku Vyhnálka
- ❖ Rozhovor so starostom
obce Tomášov
- ❖ FSk Obstrléze Pezinok
- ❖ Malokarpatská vínná cesta
- ❖ Detský folklórny súbor
Magdalénka
- ❖ Jag nám dzobág naróstol
- ❖ Kultúrne centrá a COVID
Pezinské kultúrne centrum a
Kultúrne centrum Modra
- ❖ Rozhovor s country skupinou
Arion
- ❖ Zrúcaniny hradov
v Malých Karpatoch
- ❖ Podujatia

Príloha

- ❖ Digitalizácia v MOS

Vážení priatelia, priatelia Malokarpatského osvetového strediska,

rok 2021 sme začali v režime dní odchádzajúceho roka 2020. Nie je to ľahká doba, keď sme museli zrušiť veľa podujatí. Neodmysliteľný domáci veľtrh cestovného ruchu Slovakiatour, ktorý každoročne otváral nový rok, žiaľ sa neuskutočnil. Osobne som sa na toto podujatie vždy tešila. Vďaka tomuto veľtrhu sme vytvorili veľa partnerstiev, ktoré sa prirodzene rozvinuli do priateľstva. Počas štyroch dní sa tak Bratislava stala jedným veľkým stretnutím ľudí nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Tento priestor bol vždy ideálnym odprezentovať to najlepšie, čo kraj počas roka ponúka nielen v oblasti cestovného ruchu, ale aj v ďalších oblastiach, ktoré sú prirodzene s ním spojené. V týchto dňoch by sme určite finišovali s prípravami Plesu seniorov, ktorý sa stal neodmysliteľnou súčasťou našich aktivít.

Mnohí sme si pod vianočným stromčekom našli knihy, dobré čítanie. Mňa nesmierne potešila kniha od Borisa Filana: *Nebo, peklo, hraj*.

Naše Malokarpatské osvetové stredisko má sídlo v Modre. Modru som stále vnímala ako moje ďalšie miesto pre život, veď sídlime tu od roku 2003. Zažili sme v priestoroch Kaštieľa na Hornej 20 veľa výnimočných chvíľ, veľa pekných stretnutí s ľuďmi zanietenými prácou v oblasti kultúry. Vymenovať všetky podujatia, ktoré sme museli odložiť pre pandémiu, by bol dlhý zoznam.

Kaštieľ sa rekonštruje s prísľubom, že nielen pre Modru, ale aj pre celý kraj prinesie reprezentatívny kultúrno - spoločenský stánok.

Boris Filan sa vo svojej knihe *Modre* vyznal originálne a potešil ma, lebo aj ja sa tu takto cítim:

„Rád sa pohybujem v okolí Modry. Tam sa z celého sveta cítim najviac doma. Prechádzam medzi záhradami, v ktorých rastú nádherné zahnuté stromy s krivolakými konármi. Keď sa mi pošťastí prechádzať okolím Modry na jar, mám obavy, že nabúram, lebo nedokážem odtrhnúť pohľad od kvitnúcich jabloní. Viem, že to bude znieť banálne, ale nič iné ako svadobné šaty mi nenapadá. Celá Modra a okolie sa ide vydávať kvitnúce jablone, to sú najkrajšie oblaky kúsok nad zemou. A keď kvietky opadajú, krajina je pokrytá nežným snehom a ja mám slzy v očiach.“

V roku 2021 prajem nám všetkým, aby sme mali Borisove pocity zo všetkého, čo sa nám podarí, lebo príroda tá nikdy nikoho nesklamala, v každom ročnom období vie, čo nám má ponúknuť, čím nás má potešiť.

PhDr. Anna Píchová

POTULKY PO MALÝCH KARPATOCH

Keď sme pred takmer rokom začínali s rubrikou „Potulky po Malých Karpatoch“, tak nás ani v zlom sne nenapadlo, že situácia okolo pandémie nás bude trápiť aj v tomto roku. Zdá sa, že cestovanie do „diaľav“ sa zatiaľ odkladá na neurčito. No nič nám nebráni v tom, aby sme pokračovali v objavovaní toho, čo máme doma a celkom blízko. Dnes Vás pozývame na tretí najvyšší vrch Malých Karpát – Vápennú.

určite vyskúšať aj tieto alternatívy, ale tento krát viedli naše kroky „hore“ zo Sološnice. Tu sa tiež môžete rozhodnúť, či pôjdete po zelenej alebo žltej turistickej značke, obe Vás spoľahlivo dovedú na križovatku s červenou turistickou značkou, po ktorej budú smerovať Vaše ďalšie kroky k vrcholu Roštúnu. My sme si na začiatku vybrali zelenú značku, pretože po žltej je cesta trochu dlhšia. Keďže smerujeme na tretí najvyšší vrch Malých Karpát, musíme

Vápenná – Roštún (752 m.n.m.)

Vápenná alebo inak nazývaná Roštún je tretím najvyšším vrchom Malých Karpát. Zároveň jednoznačne patrí k najkrajším vrcholom tohto pohoria. Z výhľadu nie je vidieť žiadne mesto alebo obec, žiadna civilizácia, pred Vami sa rozprestiera výhľad do diaľky na takmer nekonečné, nádherné lesy. Vápenná sa nachádza v strednej časti západných Malých Karpát, v úzkom hrebeni tvorenom z vápencov a dolomitov, približne 10 kilometrov juhozápadne od najvyššieho vrchu Malých Karpát – Zárub. Týči sa nad obcami Sološnica a Plavecké Podhradie. Z oboch týchto obcí vedú na jej vrchol turistické trasy a je na Vás, ktorý východiskový bod si zvolíte. Na Vápennú sa môžete vydať aj z Častej alebo zo Zabitého nad Dolanmi. Tieto možnosti sú však už kilometrovo oveľa dlhšie, ako keď „vybehnete na vrchol“ zo Sološnice. My by sme chceli

byť pripravení na to, že celú cestu mierne stúpame. Na „červenej“ je už stúpanie trochu strmšie, prekonáme výškové prevýšenie 557 metrov. Celá trasa vedie cez nádherný bukový les, ktorý nám ale neumožňuje takmer žiadne výhľady. O to väčšia je naša odmena, keď so spoteným chrbtom dosiahneme vrchol Vápennej. Otvára sa nám výhľad naozaj do ďaleka: na Pezinské Karpaty, Borskú nížinu, Podunajskú pahorkatinu, Tribeč či Považský Inovec. Vrch Vápennej sa nachádza na území chránenej prírodnej rezervácie s názvom Roštún, kde platí 5. stupeň ochrany. Predmetom ochrany sú zachovalé lesné spoločenstvá so vzácnymi druhmi rastlín a živočíchov, ale aj krasové javy, ktoré sa tu vyskytujú (nesprístupnené jaskyne, puklinové priepasti). Na vrchole brala je vybudovaná železobetónová rozhľadňa, ktorá má výšku približne päť metrov. Rozhľadňa má tvar obelisku, so slovenským dvojkrížom a bola postavená v roku 2003. Vždy na nej nájdete viať slovenskú vlajku. Na vrchu je taktiež umiestnená vrcholová knižka, do ktorej sa môžete zapísať. Odporúčame Vám prejsť sa po samotnom hrebeni Vápennej, budete len pokračovať po červenej značke. Hrebeň je síce skalnatý, chodník sa tiahne takmer stále po jeho hrane, ale poskytne Vám tak stále krásne výhľady. Hrebeň Vápennej končí na Mesačnej lúke. Po načerpaní energie z krásneho pohľadu vôkol seba sa rovnakou trasou vrátíme do Sološnice. Takže, kedy sa vidíme na Vápennej?

Pezinský Kreatív

„Recept na elixír mladosti ukrytý v tvorbe.“

Stretávame ich na ulici, v obchode, alebo v parku na prechádzke. V hektike dní im venujeme minimum pozornosti a len úchytkom oka ich vnímame ako bežných dôchodcov, ktorí počas svojho života už odovzdali spoločnosti to, čo mali a dnes nás len „brzdia“ v našom behu. Prekvapí nás preto, ak ich zachytíme aj v inej polohe – na fotografiách sociálnych sietí z vernisáží a výstav doma aj v zahraničí, alebo ako sedia v parku a maľujú, otvárajú vlastné výstavy, či predávajú svoje diela na charitatívnych podujatiach. Priznajme si, že zrazu sa pred nami vynorí

otázka – „V tomto veku?“ „Áno v tomto veku“. Ved' ľudský duch nestarne, myseľ a telo postupne slabnú, ale iskra ducha je stále rovnako živá a jej živinami sú radosť, láska a krása. Tieto tri atribúty spája v sebe umenie, alebo povedzme tvorba. A dobre viete ako to funguje na tomto svete - to čo máme spoločné s inými, nás s nimi postupne spája a takto nejako vznikol aj Pezinský Kreatív.

Pezinský Kreatív sa zrodil niekedy v roku 2014 počas lekcii na Akadémii tretieho veku v Pezinku, kde sa umelecké duše začali vzdelávať vo výtvarných technikách. Postupne sa kolegiálne vzťahy medzi nimi začali meniť na priateľské a rástla v nich túžba stretávať sa intenzívnejšie, v komunite ľudí rovnakého zamerania, aj mimo pravidelných hodín vedených lektormi. Slovo dalo slovo a tak vzniklo neformálne združenie, ktoré nepotrebovalo štatút, ani žiadnu agendu, len udržať jednotnú myšlienku – spoločne tvoriť. Netrvalo dlho a agilní členovia Kreatívu získali od mesta Pezinok možnosť užívať na svoju tvorbu spoločenský priestor v budove denného centra pre seniorov na Hrnčiarskej ulici. Tu vznikali a boli

konzultované či vystavované mnohé ich diela tak maľby, kresby, paličkovej čipky, umeleckej fotografie, alebo keramiky.

Rady združenia sa rokmi rozrastali a dnes jeho členskú základňu tvorí 13 členov. Hoci Pezinský Kreatív vďaka jeho aktivitám poznajú mnohí obyvatelia nášho regiónu, možno by bolo dobré poznať kto sa osobne skrýva za jeho názvom. Sú to Alena Polakovičová, Angelika Buzgovičová, Kvetoslava Turanská, Drahoslava Vlašičová, Klára Matiašovská, Magdaléna Králová, Magdaléna Budská, Marta Švorcová, Anna Marhavá, Jozef Tyko, Daniela Benčúriková, Cecília Haršányová, Helena Nemcová. Kedysi sa venovali právu, stavebníctvu, ekonómii, sociálnej práci, technickým disciplinám, pracovali na polícii či v školstve... dnes sú to umelci - výtvarníci a fotografi. Tento post im neprípadá preto, že by ukončili vzdelanie v tomto smere, ale preto že sa umeniu venujú hodiny, dni, mesiace i roky a dávajú do tvorby svoje srdcia. Výtvarné vzdelávanie sa stalo ich vášňou, nie povinnosťou. Sú zanieteními frekventantmi Akadémie tretieho veku a pravidelne sa zúčastňujú umeleckých kurzov a workshopov, kde zdokonaľujú svoje zručnosti v jednotlivých technikách. Nespoliehajú sa len na to, čo sa im ponúkne, ale sami oslovujú lektorov, ktorí sa im následne venujú. Tak tomu bolo na pravidelných niekoľkoročných lekciiach kresby, akvarelu a olejomalby

pod vedením Michala Franaszczuka z Poľska, či na hodinách olejomalby od Mgr. art Arnolda Fekeho. Akvarelu sa venovali v ateliéri Mgr. Jany Lepejovej, kurz grafiky a kaligrafie absolvovali u výtvarníka Branislava Manáka a práca s akrylom im bola prezentovaná lektorom

Mgr. Andrejom Fričom. Viaceré techniky a ich prevedenie im boli predstavené na hodinách Mgr. art. Júlie Piačkovej a Mgr. Radky Strápkovej. Sami tvrdia, že dôležitým medzníkom v ich tvorbe bolo absolvovanie slovenských i medzinárodných plenérov. Na plenéri v Modre Harmónii, organizovanom Malokarpatským osvetovým strediskom, bolo pre členov združenia pridanou hodnotou to, že mohli porovnávať svoju tvorbu s tvorbou výtvarníkov z Poľska a Nemecka. Následne sa zúčastnili aj plenérov v Bratislave, v okolí Veľkého Kríša a na Kamennom Mlyne. Boli to zážitky plné cestovania, smiechu, radosti, emócií, spoznávania nových ľudí a opäť naplnené tvorbou.

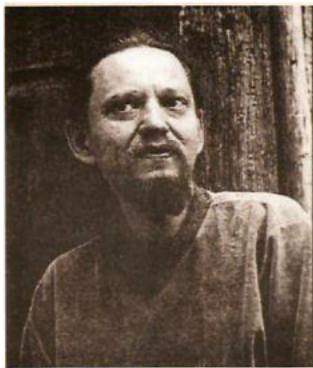
Tak ako členovia združenia postupne umelecky vyzrievali, prišiel čas, aby začali svoje diela prezentovať na verejnosti. Ich prvé autorské či kolektívne vernisáže a výstavy uzreli svetlo sveta v kaštieli v Modre, v kultúrnych zariadeniach v Šenkviaciach, v Pezinku, v Bratislave, v Trnave, v Stupave, na Hrade Modrý Kameň, na Bratislavskom hrade a niektoré ich diela putovali až do Prahy, či Varšavy. Každoročne sa viacerí umelci Kreativú zapájajú do krajských súťaží neprofesionálnej umeleckej tvorby - Výtvarné spektrum a Amfo. Ich ocenené práce sa objavujú aj na výstavách týchto podujatí.

Pezinský Kreativ venuje pozornosť aj spoločenskému daniu v jeho rodnom meste. Výtvarníci sa viackrát zúčastnili charitatívnych podujatí počas vianočných trhov či vinobrania a predajom svojich dielok podporili sociálne slabšie rodiny s deťmi. Podobná aktivita sa im podarila aj na Vianočnom charitatívnom bazáre v Starej tržnici v Bratislave, kde boli spolu s družobnými združeniami

čestným hosťom Medzinárodného ženského klubu a zúčastnených ambasad. Za účelom duchovnej podpory pre seniorov v DSS na Komenského ulici v čase korona krízy sa Kreativ rozhodol spestriť a zľahčiť oklieštené prežívanie seniorom a pre vybraných záujemcov zorganizoval kreslenie a maľovanie obrázkov podľa donesených šablón, čo im prinieslo obrovské potešenie a členom združenia naopak veľký pocit zadosťučinenia. Aj v tejto oblasti je toho omnoho viac, o čom by sa dalo písať, ale na to by ani jedno vydanie Vidiečana nestačilo. *Dovetok: Neverte vždy tomu, čo vidíte. Za pomaly kráčajúcim a vo víre dnešných dní na prvý pohľad tápajúcim seniorom sa môže skrývať obrovský tvorivý duch, ktorý má jasný a radostný cieľ a môže byť pre nás inšpiráciou.*

text: Ján Honza, foto: archív Pezinský Kreativ

Jirkovi

Posledná rozlúčka, už len pri slove rozlúčka ..a to navždy, človeku zovrie srdce, zastaví dych a vtlačí slzy do očí. Rozlúčiť sa s niekym, kto bol v našom živote dôležitý a dotkol sa nášho srdca, je to najťažšie.

Prináleží nám rozlúčiť sa, pomyslene položiť veniec z kvetov - uvitých z lásky a spomienok na rakvu úžasného umelca a skvelého človeka Jirka Vyhňáka, s ktorým sme dlhé roky spolupracovali, priatelili sa a pýšili sa jeho tvorbou, nielen po celom Slovensku, ale i v zahraničí. Chcelo by sa mi rozpísať sa o zážitkoch, čo sme spolu prežili, chcelo by sa mi chváliť jeho diela až by som zapísala desiatky stránok. Avšak boli by to len moje spomienky a dojmy, ale všetci čo sme ho poznali máme spomienky a určite každý aspoň jednu figúrku, zvonček či vonnú lampičku. Spomienky, ktoré nás

spájajú, vytvárajú jeden obraz láskavej tváre, jedno umelecké dielo, jedného človeka, ktorý skromný a pokorný kráčať životom, vytváral diela, ktorými sa dotkol našich duší.

Pri návšteve jeho ateliéru človeka pohltila všadeprítomná invencia, paralelný svet jeho bytostí, svet človeka, ktorý dokonale pozná materiál, s ktorým pracuje. Každým dotykom rúk vdychoval život každej figúrke, každej soške, miske. Živé oči figúr sa dívajú akoby Jirkovými očami a pokojne sledujú, ako život okolo nich plynie. Z rádia počuť hlasy z rozhlasových hier, ktoré tak rád pri tvorbe počúval. Vždy, keď počujem vysloviť jeho meno, vidím malebný domček spojený s prírodou, ktorý vytvárali spolu s Dankou a ich dcérami, na zápraží sedí škoricový psík Markétka, ktorého Jirko tak miloval.

Už nám zostáva povedať len posledné z bohom a to, že ostávaš s nami navždy v našich srdciach. Tvoje diela, ktoré si tu zanechal budú pripomienkou a zosobnením Tvojej nesmrteľnej duše.

Češť Tvojej pamiatke pán Umelec !

text: Soňa Kozáková, foto: archív MOS, web

Predstavujeme starostov

Ing. István Pomichal, PhD.

Starosta obce Tomášov od roku 2014, poslanec Bratislavského samosprávneho kraja, štvrté volebné obdobie, predseda finančnej komisie.

Pán starosta, trošku netradične chceme predstaviť najdôležitejšiu osobu v samospráve.

Detskí hrdinovia?

Je ich niekoľko. Pre mňa ako dieťa prví naj-hrdinovia boli z rozprávok najmladší princovia a princezná. Neskôr Winnetou, Zorro a Tarzan.

Moje auto, môj hrad?

U mňa to neplatí. Auto pre mňa je dopravný prostriedok, ktorý ma odvezie z bodu A do bodu B. Vzhľadom na vzdialenosť, bez auta sa nedostaneme v čas tam, kde musíme. Auto pre mňa je nutnosť.

Bez čoho ráno neodídem z domu?

Samozrejme, v dnešnej dobe bez mobilu.

Horoskopy, znamenie v akom si sa narodil?

Baran.

Najlepšia vec, ktorú si v živote urobil?

Takých vecí je viac, ťažko sa vyberá. Snažím sa celý život robiť veci čo najlepšie. Nie vždy sa to podarí, ale snažím sa. Úprimne povedané, ja ani veci nevyrábam, a hlavne nie sám. Vždy za dielo, na ktoré som hrdý, je výsledkom kolektívnej práce. V profesionálnom živote som zooteknik – šľachtiteľ, t.j. výsledkom práce sú zvieratá, živé bytosti. Je to práca zdĺhavá, výsledky nikdy nie sú na 100%, vždy je tam nádej, že ďalšia generácia dobytká k dielu niečo pridá. Za túto prácu sme päťkrát získali Zlatý kosák na medzinárodnej výstave Agrokomplex národná výstava zvierat a v roku 2016 nami vystavený plemenný býk charolais menom Lakk György sa stal národným šampiónom. Asi toto ocenenie je najlepšia vec, ktorú som v živote dosiahol.

Ktoré mesiace v roku sú pre Teba najpríjemnejšie?

Máj.

Ktoré zase naopak nemáš rád?

November.

Pán starosta, pamätáš si na hru meno, mesto, zviera a vec? Povedz nám, teraz nie podľa začiatočného písmena, ale podľa toho, čo ako prvé Ťa napadne pri týchto slovách.

Meno: Mária

Mesto: Paríž

Zviera: charolais

Vec: farma

Čo pre Teba znamená víno?

In vino veritas. To bolo napísané v pivnici môjho otca. Som presvedčený, že vo víne je naozaj pravda. Kvalitné víno mám rád. Víno pre mňa znamená zdravie, relax, pohodu a patrí k oslave každého úspechu v živote.

Ak by si mal moc kúzelníka, čo by si si pre svoju obec ako prvé vykúzlil?

Obec nepotrebuje hokus-pokus. Po čom túžime, to treba cieľavedome tvoriť a na tom pracovať. Bez práce nie sú koláče. Kúzelník je profesionálny podvodník a ja podvodníkov nemám rád. Ale keby ste sa opýtali, čo by som si prial, tak určite všetkým obyvateľom obce: pevné zdravie, šťastie a veľa lásky.

Myšlienka, krédo?

„Iba život, ktorý žijeme pre ostatných, stojí za to.“
(Albert Einstein)

Osobne Ťa poznám ako zanieteneho poľnohospodára. Starosta a poľnohospodár – je v tom rovnováha?

Ja to nedelím, že: rodina, starosta, poľnohospodár, atď. Snažím si nájsť harmóniu vo všetkom čo robím, čo mi život do cesty postaví. Zvyčajne všetko robím súbežne, ale na pohľad sa niekedy zdá, že som viac starosta, inokedy viac poľnohospodár, alebo viac otec, ale uvedomujem si, že máme len jeden život, ktorý sa môže hocikedy končiť, preto som vždy pripravený a ochotný veci riešiť.

Folklórno - divadelná skupina Obstrléze

*„V Pezinku na rínku, vešali richtára,
ešte aj po smrci muzika mu hrála.
V Pezinku na rínku, vešali richtárku,
ešte aj po smrci merala pod čárku“.*

Aj toto je jedna z piesní, z folklórneho dedičstva našich predkov, ktorí žili v Pezinku, vinohradníckom meste pod Karpatmi. O zachovanie tradičných ľudových, nielen pezinských piesní sa snaží folklórna skupina Obstrléze, o ktorej nám porozprávala jej umelecká vedúca pani Darina Kontárová.

Prečo práve názov Obstrléze? Obstrléze sú vlastne zabudnuté hrozienka, schované za listami, hovorilo sa im aj „zálištkové hrozno“. Keďže je Pezinok typické mesto s vinohradníckou tradíciou, aj názov tejto folklórnej skupiny je typicky vinohradnícky. Obstrléze ako ženskú folklórnu skupinu založila v septembri v roku 2006 pani učiteľka Mgr. Milada Krejčová spolu s Ing. Jozefom Beničákom, ktorý bol zároveň akordeonistom. Hlavnou myšlienkou bolo uchovanie pezinského nárečia v pôvodnom znení, v ktorom sú aj všetky ich vystúpenia. Postupom času pribúdali i mužskí členovia a folklórna skupina sa začala venovať aj hudobno-dramatickým pásmam. Boli to napríklad: Spomienky na naše mamenky, Keď sme boli dzeći, Láska v Pezinku, Víňko, víňko hlavu múciš. Inšpiráciu hľadali zo života rodičov a starých rodičov. Pani Krejčová z dôvodu vyššieho veku odovzdala vedenie súboru pani Kamile Németovej. Od roku 2017 vedenie skupiny prevzala pani Darina Kontárová, ktorá túto pozíciu vykonáva doteraz. Obstrléze vystupujú najmä v širokom okolí Pezinka. V Trenčianskych Tepliciach vystupovali s pásmom ruských piesní, kde zožali veľký úspech pre autenticosť a čarokrásny prejav. Dokonca si mnohí mysleli, že pochádzajú z Ruska, keďže vystupovali v ruských krojoch, ktoré si dali ušiť na túto príležitosť. Obstrléze však spievajú najmä piesne našich otcov a materí, o Pezinku a víňku. Vyjadrujú nimi radosť, šťastie, ale i lásku k Pezinku. Úspechy však nedosahujú len krásnymi piesňami, ale aj hudobno-dramatickými pásmami, ku ktorým ich priviedla záľuba v histórii Pezinka,

literatúre faktu a povestiach z tohto regiónu. Na základe povestí vznikli dve nádherné pásma, ku ktorým scenár napísala pani Darina Kontárová: v roku 2015 „O Pezinských baníkoch – Čertova diera“ a v roku 2016 „Ako baba Flečnerka mrkvou zachránila mesto Pezinok pred vpádom Turkov“. Zatiaľ posledným hudobno-dramatickým pásmom sú „Huncokári“. Tu sa na scenári podieľal známy spisovateľ Ľuboš Jurík, Jozef Kern potomok „huncokárov“ a pani Darina Kontárová. Huncokári boli nemeckí drevorubači, ktorí prišli do našej oblasti s cieľom odovzdať svoje poznatky v ťažbe dreva našim predkom. Mala som tú česť vidieť toto predstavenie na vlastné oči a musím uviesť, že toto pásmo bolo veľmi profesionálne spracované, s krásnymi scénkami i piesňami, o čom svedčil aj dlhotrvajúci potlesk. Huncokári slávili dlhodobý veľký úspech a to oprávnene. Ku všetkým týmto inscenáciám majú vydané DVD. Folklórna skupina okrem speváckych vystúpení a hudobno-dramatických pásiem organizuje v adventnom období spievanie vianočných kolied, na konci fašiangov zase pochovávanie basy. V jarnom období organizujú prehliadku štyroch až piatich folklórnych súborov s názvom „Slnko v nás“. Jeseň sa snažia „rozžiarit“ speváckym vystúpením folklórnej skupiny Obstrléze s názvom Lúče pezinského slnka.

Súbor má v tomto období 23 členov, ženy i mužov, vo veku od 58 rokov až po osemdesiatnikov. Ich krásne hlasy hudobne sprevádzajú traja akordeonisti a to: Juraj Stojka, Pavol Maluniak a Marián Bordáč. Nácvičky mávajú raz týždenne, pred vystúpením aj častejšie. Vystupujú v krojoch, ktoré majú charakteristické prvky pre tento kraj. Čo sa týka pezinského kroja, jedny zdroje uvádzajú, že Pezinok kroj nemal, iné zdroje uvádzajú, že Pezinok kroj mal, ale nezachoval sa do dnešných dní. Kde je pravda, to sa asi nedozvieme, preto pristúpili ku kompromisu, teda kroju s prvkami z malokarpatskej oblasti. V budúcnosti by chceli širokej verejnosti prezentovať ako kedysi žili obyvatelia Pezinka, aké mali zvyky a obyčaje.

Obstrléze je úspešný, všestranný folklórny súbor, ktorý nás bude aj v budúcnosti sprevádzať nielen ľúbezou piesňou, ale aj divadelnými predstaveniami.

Nová kniha Fedora Malíka

Profesor Fedor Malík minulý rok oslávil 75. narodeniny a pri tejto príležitosti sebe aj nám venoval darček, napísal knihu, no o čom už, predsa je jasné, že o víne... Vyšla koncom roka, nájdete ju v jeho modranskej vinotéke alebo na Malokarpatskej vínnej ceste /www.mvc.sk/.

Málokto tak významne ovplyvnil verejnú mienku o víne na Slovensku ako práve on – profesor vína, ako sa tiež prezýva, ktorý sa rokmi vypracoval na popredného znalca slovenských vín a na ich neúnavného propagátora doma i v zahraničí. Ako uznávaný enológ precestoval takmer všetky vinárske krajiny sveta. Je autorom tridsiatky vinárskych monografií a stoviek odborných prác. Vyberáme z jeho rozhovoru s redaktorom PhDr. Jánom Šmihulom:

Žijete od narodenia v malom meste Modra, ktoré má v erbe aj vinič s tromi strapcami hrozna, teda možno povedať, že vlastne už kraj, v ktorom ste sa narodili, predurčil váš profesionálny život.

Áno, rozhodol tento kraj, ktorý milujem. Pochádzam z intelektuálnej rodiny, otec bol úradník z rodu sedliackeho a matka bola učiteľka z rodu vinohradnícko-vinárskeho. Modranská rodina Mesíkovcov bola stará vinohradnícka familia. Živo si pamätám roky päťdesiate, kedy začínali komunisti kľčovať a brať vinohrady modranským vinohradníkom, aj nám vyklčovali Folegrunt, jeden z posledných vinogradov v Starých horách. Táto plazivá revolúcia pokračovala vyše štyridsať rokov.

Napriek tomu ste ale v rodinnej tradícii pokračovali, ba čo viac, rozvíjali ste ju a stal sa z vás uznávaný enológ - odborník na víno.

Už v tom čase bol otec pomerne podnikavý a vedel, že od družstva žiaden kúsok zeme nedostane a tak kupoval – akosi to vtedy išlo – stavebné parcely. Tak to robili mnohí Modrania. Desatina modranských vinogradov, možno 20%, bola vo veľkých záhradách a na stavebných parcelách, pretože pôda sa za čias komunizmu nedala kupovať. Jediná výnimka bola začiatkom 70. rokov, kedy sa šesť mesiacov dali kupovať aj vinohrady. Kúpil som 20 árový vinograd v Tégliku v roku 1970. Sám so si ho vyklčoval, zrigoloval, vysadil odrody, ktoré sa v Modre odporúčali – Rizling vlašský, Muškát Ottonel, Veltlínske

zelené a začal som robiť víno zo svojho hrozna s ideou – môj vinograd, moje hrozno, moje víno.

Čo podľa vás nášmu vínu a vinárstvu predovšetkým chýba dnes?

Hlavne vzdelanie a peniaze. V dnešnom slovenskom vinárstve sa pohybuje veľa osôb so základným vzdelaním. Ako učiteľa a enológa ma to veľmi bolí. A ak natrafím na výrobcu vína, u ktorého absentujú základné poznatky z oblasti chémie, fyziky, mikrobiológie a biochémie, som veľmi smutný. Čo s tým narobíme? Nuž a peniaze? Bez nich si nekúpíte vinicu, nepostavíte vínnu pivnicu, neobrobíte vinograd a nedorobíte slušné a piteľné víno. Teda takto to je.

V čom teda vidíte najväčšie problémy malých vinárov, pre ktorých – ako tvrdíte, je vinohradníctvo hobby a záchrana dedovizne?

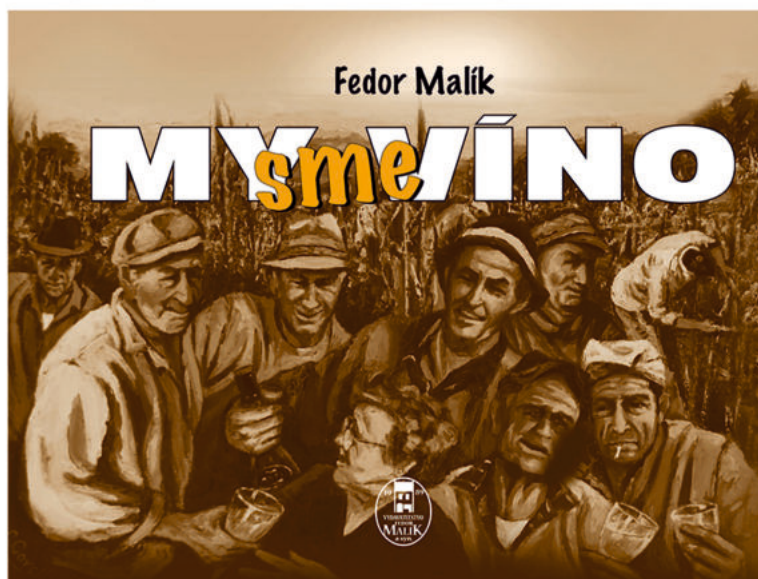
Patriło by sa, aby tu v tradícii niekto pokračoval. Po štyridsiatom ôsmom roku synovia a dcéry malých a stredných vinohradníkov v Modre, v Malých Karpatoch,

na celom Slovensku odišli do miest, tu veľa z nich vo vinici nezostalo. Potomkovia starých vinohradníkov sa objavujú len zriedka. K vínu a vinogradu sa dostávajú ľudia, ktorí rodinne predtým nemali žiadne väzby s pôdou, s vinicou, vínom.

Ako zastaviť tento trend?

Neviem vám povedať. 70 % vína sa dováža, 30% sa robí z vlastných viníc. A medzi tými 30 % slovenského vína je kopa vína, ktoré sa rozváža v kontajneroch na Oravu, na Spiš, na stredné

Slovensko v cene 80 centov za liter. Nebudem odhaľovať „originalitu“ takéhoto vína, ale kladiem si obyčajnú rečnícku otázku: „Dá sa za 80 centov dorobiť liter vína?“ Vy mi odpoviete áno – dá sa, pretože pokiaľ máte znalosti, tak v minulých rokoch strední a väčší vinári vykupovali od malých vinárov kilogram hrozna za 25 centov. Dobré čítate – 25 centov! Teda, malý vinár má pol hektárový vinograd, dorodia sa mu tam, povedzme, tri tony hrozna, dostane za celú úrodu 750 eur. A znova je to štát, ktorý nie je na strane malých vinohradníkov. Náš štát by nám pomohol keby urobil tak, ako sa to robí v niektorom zo susedných štátov. Ukáž na fotografii parcelu, ukáž výpis z katastra, že je to tvoje – tu máš 15 000 eur a o tri roky sa prideme pozrieť, či je tam rodiaci vinograd. Ak áno, je to

nenávratná pôžička, ale ak nie, vrátiš sumu aj s veľkým úrokom. Tak to napr. funguje v Maďarsku.

A u nás?

Musíš kúpiť pôdu a vyklčovať divoké porasty. V Modre je zanedbaných štyristo hektárov ladom ležiacej pôdy. Ak to porovnáme – o Rakúsku nehovoriac, s moravskými vinohradmi, nenájdete tam jednu jedinú zanedbanú parcelu. A u nás sú tisícky takýchto parciel. V roku 1989 rástol vinič na Slovensku na rozlohe 27 000 ha. Dnes je to tretina. Kde zmizli zvyšné plochy?

Ktorý vinohradnícky región – samozrejme okrem vášho – máte najradšej a prečo?

Nahnevajú sa ostatní, najmä ľudia z južného Slovenska, o ktorom sa tvrdí, že sa tam rodí najlepšie hrozno aj víno.

Bohužiaľ, to že je dnes hlas o najlepšom víne z južného Slovenska taký silný a presvedčivý, sa pričínili aj Modraní, Pezincáni, Vinosadčaní. Kupujú tam hrozno a kupujú tam vinohrady, dôvodiac tým že je tam najlepší slnečný svit, najlepšia pôda. Ja tomu jednoducho neverím, som totiž lokálpatriot.

Dlho, vyše päťdesiat rokov ste pôsobili na vysokej škole – na Katedre biochemickej technológie, na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Dokonca ste boli jedným z mála univerzitných profesorov zaoberajúcich sa aj praxou.

Naše školstvo aj akadémia sú – až na výnimky, málo prepojené s praxou, vždy sme sa delili na základný výskum, v ktorom sa nerobia veci, ktoré nájdu uplatnenie o rok a bola tu malá skupina ľudí úzko prepojená s praxou, čiže aplikovaný výskum.

Boj proti klimatickým zmenám sa stal fenoménom súčasnosti. Ako je to s vinármi? Prajú im alebo opak je pravdou?

V záznamoch, ktoré mám takmer päťdesiat rokov je všetko detailne zaznamenané. Aj cukrnatosť muštov, ktoré sme dorábali v 70. - 80. rokoch. V priemere bola cukrnatosť muštov o štyri – päť stupňov nižšia. Globálne otepľovanie je tu a nášmu vinohradníctvu zatiaľ pomohlo. Pomohlo tým, že za posledných pár rokov nepotrebujeme ani kilo cukru na chaptalizáciu muštov. Ako to bude o desať, dvadsať rokov? Nuž neviem, budeme pestovať iné odrody, budú problémy s počasím, vodou, s chorobami. O zmene zloženia odrôd uvažujú v samotnom Bordeaux. Francúzi uvažujú o sortách, ktoré kedysi posielali ako kyslejšie a nevhodnejšie do Ameriky – Petit Verdot, Carménère. Vďaka globálnemu otepľovaniu sa myslenie vinárov transformuje. Nielen tu pod Malými Karpatmi, ale na celom svete.

Rád sa hráte nielen s vínom, ale aj so slovami. O predmete

svojho celoživotného záujmu dokážete pútavo písať, o čom svedčia aj tri desiatky kníh a desiatka prekladov, ktoré ste vydali, prvá z publikácií Vinársky rok vyšla v roku 1989, zatiaľ posledná je práve MY sme VÍNO, ktorá vyšla koncom roka 2020.

Patrím k starej generácii, ktorá sa nezaľúbila do sociálnych sietí, do internetu, je mi milšia tá klasika – písané slovo a vydávaná kniha. Začal som vydávať na prelome tisícročia a knihy vychádzali v päťtisícových nákladoch, to nebolo málo. Bol jeden Modran, Tono Lipár sa volal a ten mi hovorí: „Víš ja mám tólko myšlének, ktoré sa mi rodzá v hepofýze, že ten predný mozek mi nestačí šecker spracovať.“ Aby som sa vyhol fenoménu Tona Lipára, povedal som si piš! A tak všade na cesty som bral notes, pero a písal. Surové myšlienky, neusporiadané, všetko som písal a potom dával dokopy. Aj víno sa stalo mojou láskou, vášňou, ak bolo

emotívnym fundamentom môjho ďalšieho pochodu, tak písanie sa stalo druhou mojou láskou. Rozšíril som to o jedlo, pretože bez chleba žiadne víno nechutí.

V krátkych fejtónoch opisujete lákavý svet voňajúcich jedál z domácej aj zahraničnej kuchyne...

Ak si v Mendoze, Štokholme, Paríži, Madride či v Lisabone, snažia sa ti ponúknuť to najlepšie čo majú. Kultúra pohostenia, kultúra

sobáša jedla a vína sú staré myšlienky Jeana Brillata-Savarina, zverejnené v jeho úžasnej knihe “Fyziológia chuti”. Tam bol v podstate začiatok môjho písania. Keď som pred tridsiatimi rokmi dostal túto knihu, povedal som si: „Dočerta, tu je jeden svet, ktorý nepoznáš, ktorý si neobjavil a ktorý ti dáva šancu odhaľovať nové veci. “Dáva ti odpovede, prečo víno na stôl patrí, prečo nie pivo – pivo nezatracujem – prečo nie štamperlík, ale kráľom sobáša nápoja a jedla je jednoznačne víno. Biele, červené v ostatnom čase ružové. Navyše, žiješ v Modre, kde je veľmi zaujímavá kulinárka, rád varíš a napokon si chemický inžinier, teda vieš, čo sa robí s olejom, cukrom alebo s kyselinami, keď ich dávaš na sporák a začne ti to bublať. Netreba sa báť robiť jedlá pomocou vína – šaláty, napríklad s bielym a varené zasa s červeným. Vždy, keď píšem fejtóny a píšem o jedle, snažím sa k jedlu pridať aj nejaké víno. A ak som lokálpatriot, najlepšie je, keď je to víno modranské, pezinské alebo svätoujurské. **Malokarpatské vína sú pre mňa osobne, a to sa hádam nikto z vás nenahnevá, tými najkrajšími mokmi na svete.**

V knihe **MY sme VÍNO** však okrem tohto úprímného rozhovoru, spoznáte víny príbeh známeho vinára Mirka Dudu, podrobnú históriu vinárstva, ktorá začínala u mierumilovných Slovanov v časti Naše tisícročie víno, čo to z poézie a poetiky vína, ale i vinárske príbehy Fedora Malíka z jeho ciest po svete. Poviem vám, je o čom čítať.

Dvojstranu pripravila Jarmila Dudová, foto: archív F. Malíka

Ako išiel a ide čas v DFS Magdalénka od 10. marca 2020 až doteraz v januári 2021

Možno sa to bude zdať čudné a možno nie, ale prázdniny v auguste 2019 nám čiastočne ovplyvnili realizáciu aktivít v období nasledujúceho roku 2020.

Chlapci a dievčatá z ľudovej hudby nášho súboru sa zúčastnili vzdelávacieho podujatia, hudobných a tanečných tvorivých dielni „Muziganské Prieipasné“, ktoré sa konalo len kúsok od Myjavy v auguste 2019. 7. ročník tohto podujatia bol venovaný tanečne a hudobne prítlačivej oblasti juhovýchodnej Moravy - Horňácku.

Nakoľko sa deťom počas pobytu venovali skúsení lektori a dozvedeli sa mnoho o tradičnej hudobno-tanečnej kultúre, z pobytu si priniesli aj túžbu povenovať sa tejto oblasti aj trochu dlhšie a prípadne zahrnúť do tanca aj tanečníkom z Magdalénky. Takto vznikla myšlienka zaradiť do programu tanečnú choreografiu z moravskej oblasti. Organizačná vedúca a tanečná pedagogička Adriana

Mudrochová, oslovila choreografku pani Ivonu Čižmárovú, ktorá pochádza z Moravy, z Uherského Hradišťa a tá pre Magdalénku vybrala oblasť Strání. Je to moravská dedinka hneď za hranicou so Slovenskom. V januári 2020 sme začali nacvičovať tanečnú choreografiu „Tance ze STRÁNÍ“.

Nebolo to jednoduché, nakoľko Ivona dbala na všetko. Musel byť dodržaný charakter tanca, postoj a zvládnutie jednotlivých krokov, vzájomné držanie tanečníkov...

Ledva to stihli nahodiť a prišla CORONA.

Pravidelné nácviky boli prerušené od 10. marca 2020. Toto neskutočné obdobie na začiatku bolo nezvyčajné a všetci sme si ťažko zvykali. Boli zrušené všetky naše vystúpenia a účasť na FF v Písku v Čechách.

Veľmi sa potešili, keď sa mohli s deťmi stretnúť na letnom dennom sústreďení na konci augusta 2020. Prišli skoro všetky deti, ktoré sú členmi súboru. Boli to dva týždne naplnené radosťou zo stretnutia. Dva týždne plné pohybu, tanca, spevu a hudby. Chceli dohnať všetko, čo zameškali a aj niečo nové. Plánovali si vystúpenia a tešili sa.

Počas tých dvoch týždňov stihli nahodiť nový tanec pre strednú skupinu, „Hasiči“.

Nanovo skúšali tanečnú choreografiu „Tance ze STRÁNÍ“. Opakovali sa staršie choreografie z repertoáru Magdalénky.

Pre dievčatá zo strednej a mladšej skupiny pripravili nový tanec s názvom „Na kopaniciach“.

Dievčenská spevácka skupina nanovo nacvičovala spevácke čísla na Krajskú súťažnú prehliadku speváckych skupín a sólistov, ktorá bola zrušená a presunutá na jar 2021. Boli to veľmi plodné dva týždne.

Stihli aj výletík do okolia Modry a samozrejme zmrzlinu, ktorá je v Modre najlepšia.

V septembri pekne začali s pravidelnými nácvikmi a konkurzom na nových členov.

No a na konci septembra, keď sme sa všetci tešili na Vinobranie, prišlo sklamanie. Všetky podujatia sa zrušili a aj nácviky boli opätovne prerušené. Od vtedy až dodnes sú s deťmi v kontakte len ONLINE.

Takto vedie nácviky Adka Mudrochová s Luckou Ondovčikovou.

V novembri sa síce za prísnych podmienok v KC Modra s deťmi z každej skupiny podarilo urobiť video nahrávky na obdobie „Adventu“, ktoré sa potom každú adventnú nedeľu vysielalo.

Bola to po takomto náročnom období ťažká práca. Nakoniec to zvládli a veríme, že sa to tým, ktorí to videli aj páčilo a že sa im podarilo priniesť do ich domovov aspoň trochu predvianočnej atmosféry.

Prerušené osobné kontakty sa veľmi odzrkadlili na deťoch aj celej príprave nahrávania. Boli sme veľmi prekvapení ako toto obdobie, kedy sme sa nemohli a vlastne dodnes nemôžeme stretávať, osobne ovplyvnilo nás všetkých. Toto online obdobie pretrváva. Napriek tomu si plánujú podujatia a vystúpenia na tento rok a dúfajú, že sa nám to podarí aj uskutočniť.

text: Darina Mladenovová, foto: archív MOS

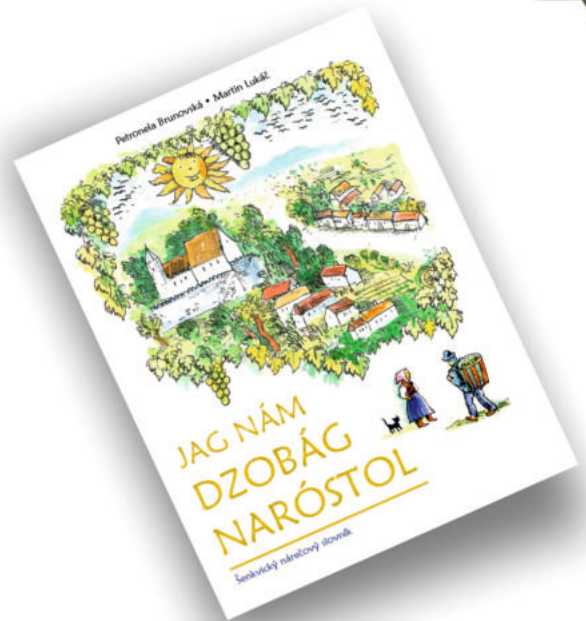
JAG NÁM DZOBÁG NARÓSTOL

ŠENKVIČKÝ NÁREČOVÝ SLOVNÍK

V období dlhých zimných večerov, či vianočného sviatkovania, každý určite akosi častejšie a rád siahne po knihe. Ani pre mňa to nebolo a ani nie je inak, o to viac keď za oknami namiesto snehovej nádielky „haraší“ corona.

Našťastie máme doma bohatú knižnicu a vždy aj čosi nové sa v nej nájde, no ja som si akosi v týchto smutných dňoch vychutnala jednu knižnú lahôdku, o ktorej sme už vo Vidiečanovi písali. „Jag nám dzobág naróstol – Šenkvičský nárečový slovník“ autorov Petronely Brunovskej a Martina Lukáča, ktorú ako druhé, doplnené a prepracované vydanie Babulinho šenkvičko-slovenského slovníka vydali pod patronátom občianskeho združenia ProKultura Šenkvice v rámci projektovej činnosti nazvanej Výbor pre publikačnú činnosť.

Sama v Šenkvičiaciach bývam a mám tu širokú rodinu. Sama

som nikdy tak „echt šenkvičky“ nevyprávala, ale už len ilustrácie majstra Martina Kellebergera, ktoré celé dielko až rozprávkovo-reálne dopĺňajú ma dostali do dávnej minulosti, ako babka na mňa kričala: „dones ten šerbel nech sa tá hepa nedoščí“, či: „vezni si z toho trecého šublota tú bomboliéru“....“a vidíš dzeda hen pri tem druhém kandelábrí“....“a decká vonku pred domom kričali - gdo ide hrať lamórky“....A hneď bol večer a ďalšie dni a svet aj s coronou veselší.

Tetyčka Babula, ako je pani Brunovská známa nielen v Šenkvičiaciach, ale aj ako rozprávačka práve v šenkvičkom nárečí so svojimi príbehmi na rôznych podujatiach a súťažiach, ako aj na celoštátnom kole súťaže ľudových rozprávačov v Lodne, je našou vzácnou truhlicou spomienok, príbehov, zažitého, čo aj vďaka pomoci ďalších dala do písomnej podoby.

Aj vy sa budete čudovať ako to tí naši predkovia vlastne hovorili...Či by ste im dnes rozumeli? Alebo máte v kešeni ešte ďalšie slovička? Nuž nazrite a uvidíte – Jag nám dzobág naróstol...

text: Darina Mladenovová, ilustrácie: Martin Kelleberger
foto: Petronela Brunovská

Prpravujeme:

BRATISLAVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ, MALOKARPATSKÉ OŠVETOVÉ STREDISKO V MODRE
BRATISLAVA-STARÉ MESTO

2021 CINEAMA

KRAJSKÁ SÚŤAŽ A PREHLIADKA AMATÉRSKEJ FILMOVEJ TVORBY BRATISLAVSKÝ KRAJ

26. február
UZÁVIERKA PRIHLÁŠOK
Súťažné kategórie: animovaný film, hraný film, dokumentárny film, publicistika, experiment a videoklip, menšový film

16. marec
SÚŤAŽNÁ PROJEKČIA
Kino FILM EUROPE, Pistoriho palác
Štefanikova 25, Bratislava

info: www.moska.sk www.nocka.sk

Bratislavský samosprávny kraj, Malokarpatské osvetové stredisko v Modre
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky

VÝTVARNÉ S P E K T R U M

2021 KRAJSKÁ SÚŤAŽ A VÝSTAVA NEPROFESIONALNEJ VÝTVARNEJ TVORBY BRATISLAVSKÝ KRAJ

5. marec
UZÁVIERKA PRIHLÁŠOK
www.nocka.sk
Súťažné kategórie: grafika, kresba a grafika, priestorová tvorba, modela tvorba, digitálna tvorba, experiment

8. apríl
VERNISÁŽ
9. - 29. apríl
VÝSTAVA
Výstavné priestory na Západnej terase Bratislavského hradu Bratislava

www.moska.sk www.nocka.sk

Bratislavský samosprávny kraj, Malokarpatské osvetové stredisko v Modre
Mestské kultúrne stredisko Senec, Kultúrne zariadenie GALERIA LABYRINT

2021 AMFO

KRAJSKÁ SÚŤAŽ A VÝSTAVA AMATÉRSKEJ FOTOGRAFICKEJ TVORBY BRATISLAVSKÝ KRAJ

26. marec
UZÁVIERKA PRIHLÁŠOK
www.nocka.sk
Súťažné kategórie: Gamboleta (fotografická, farebná fotografická, tisková a penzla, experiment)

13. máj
VERNISÁŽ
14. - 31. máj
VÝSTAVA

Kultúrne zariadenie GALERIA LABYRINT
Mestské kultúrne stredisko Senec
Námestie 1. mája č. 2
2. poschodie

www.moska.sk www.nocka.sk

Kultúrne centrá a COVID

Pezinské kultúrne centrum

Keď sa hovorí o kulturáku, očakáva sa, že ťažisková téma sa bude týkať kultúrnych podujatí. Priznám sa, že v období, kedy má kultúra červenú, cítim sa skôr ako prevádzkový pracovník.

Dom kultúry Pezinok. Už viac ako 30 rokov je súčasťou pezinského kultúrneho života. Čokoľvek môžeme vytknúť socialistickej architektúre, ale čo jej uprieť nemožno, je veľkorysosť priestorov. V deväťdesiatych rokoch, po zmene režimu, vznikla potreba podnikateľov otvoriť si

Momentálne čistíme a upratujeme rokmi zanedbané priestory, rozhodli sme sa demontovať niektoré nevyužívané bunky, budujeme miestnosť pre dramaturgiu, vytvorili sme kuchynku pre zamestnancov a modernizujeme techniku. Dom kultúry poskytuje služby mestu za účelom zasadnutia zastupiteľstva a krízových štábov, tiež pre odberové miesta počas antigénového

testovania, pre ďalšie MOM zapožičiavame mobiliár. Kultúra nám chýba, vlni sa nám podarilo len zopár nezrušených koncertov (Polemic, Gleb, PULS). Cez online priestor sme odvysielali 1. Pezinský modrák, kino v amfíku frčalo celé leto, momentálne funguje online v rámci

obchodné prevádzky. DK vďaka svojmu umiestneniu v centre a priestorovým možnostiam, splňal ich potreby. Pomocou presklených priečok sa inštalovali bunky rôznych veľkostí vhodné k prenájmu. Dom kultúry a mesto Pezinok z prenájmov profitovali, ale žiaľ získané financie nepoužili následne do modernizácie a údržby budovy. Na budove tak vznikol veľký investičný dlh. Zišla by sa investícia do kotelne a rozvodov, ale aspoň výmena okien by potešila. Rozpočet príspevkovej organizácie je však na takéto investície nepostačujúci. A tak hľadáme mimorozpočtové zdroje.

iniciatívy #kináspolu. Plánujeme, vypracúvame žiadosti o granty. Pripravujeme produkciu vlastného podujatia. Nevzdávame sa. Veríme, že kultúra bude opäť prístupná a my chceme byť pripravení.

text: Mgr. Monika Luknárová, riaditeľka
Pezinské kultúrne centrum
foto: archív KC Pezinok

Kultúrne centrum MODRA, miesto pre všetkých!

Kultúrne centrum Modra (KC Modra) pôsobí vo všetkých oblastiach umenia a kultúry v meste Modra a našim centrom diania sú Kultúrny dom Ľudovíta Štúra, Mestská knižnica Modra a Kino Mier. Naším poslaním je vytváranie pestrej ponuky kvalitných kultúrnych, spoločenských a vzdelávacích podujatí pre obyvateľov i návštevníkom Modry so snahou podporiť svojou činnosťou aj cestovný ruch v malokarpatskom regióne. Vytvárame a organizujeme kľúčové multižánrové mestské podujatia, ako sú Kráľovské hodovanie, Modranský piknik, Kultúrne leto, Modranské vinobranie či Adventná Modra. Zároveň tvoríme aj množstvo menších akcií zameraných tematicky na konkrétne cieľové skupiny v rôznych druhoch umenia a špecifických žánrov ako napríklad Noc literatúry, Festival 89-Ty, Feliber Poetry a mnohé ďalšie. V neposlednom rade poskytujeme zázemia pre komunitné združenia a organizácie a podporujeme rozvoj miestnej tvorby, umenia a kultúry. Mestské kultúrne stredisko bolo založené v roku 1993. Sídlim v priestoroch Kultúrneho domu Ľudovíta Štúra, ktorého stavba bola dokončená v roku 1956. V centre v súčasnosti pracuje desať ľudí. Kultúrne centrum Modra je príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je Mesto Modra.

Obdobie poznačené pandemiou koronavírusu bolo a stále je aj pre našu organizáciu veľmi náročné. Väčšina z nás sa s takouto situáciou stretla po prvý raz v živote. Museli sme sa naučiť reagovať operatívne na všetky zmeny, ktoré sa de facto diali a stále dejú zo dňa na deň. Kultúra dostala úplnú stopku, museli sme všetko zrušiť a zatvoriť a „prepnúť“ našu organizáciu do tzv. šetriaceho módu. Je to ale nesmierne ťažké, lebo ak nemôžete vykonávať svoju prácu, prinášať ľuďom zážitok, radosť, energiu a umenie, cítite veľkú frustráciu... Počas novembra a decembra minulého roka sme ponúkli našim návštevníkom viacero diskusií, čítaní a stretnutí, ktoré sme presunuli do on-line priestoru a vysielali naživo. Pevne veríme, že sa situácia čím skôr zlepši a budeme vedieť ponúknuť opäť kvalitné a plnohodnotné podujatia, na ktoré sme v Modre zvyknutí. V novom roku máme veľa plánov, ale všetky sú samozrejme podmienené situáciou, ktorá bude súvisieť s aktuálnou pandemiou a obmedzeniami s ňou spojenými. Chceme pokračovať v rekonštrukcii našej knižnice. V roku 2020 sa nám podarilo s podporou mesta Modra a Fondu na podporu umenia zrekonštruovať centrálnu časť. Ak budeme aj v tomto roku úspešní žiadatelia, chceli by sme návštevníkom sprístupniť novo zrekonštruované

oddelenie beletrie a opäť skvalitniť naše služby. K ďalším novinkám, ktoré v novom roku plánujeme je hudobný klub s celoročnou dramaturgiou, ktorý by mal vzniknúť na pôde KC Modra. Okrem iného pracujeme aj na príprave našich tradičných a kľúčových podujatí, ktorými sú Modranský piknik, Kráľovské hodovanie, Vinobranie, Adventná Modra a mnohé ďalšie. V kultúrnom dome pripravujeme divadelné predstavenia a koncerty. V mestskej knižnici si nájdú svoje podujatia rodiny s deťmi, ale aj dospelí čitatelia a veríme, že sa nám opäť podarí privítať veľa návštevníkov aj v našom zmodernizovanom kine Mier. To v roku 2019 dosiahlo vynikajúcu návštevnosť a nebyť pandémie, v rovnakom trende by sme pokračovali aj v roku 2020. Nesmierne nás teší, že z kina Mier sa stalo rešpektované a jedno z najnavštevovanejších jedno-sálových kín v Bratislavskom kraji. Doba, ktorú žijeme prináša veľa nepredvídateľných okolností a kultúrny manažment sa učí na všetko nové a doteraz nepoznané reagovať. Do hry vstupujú nové médiá, streamovacie služby, ale živý kontakt publika s umením, zdá sa zatiaľ nič nenahradí. V týchto zložitých časoch je dôležité si uvedomiť, že kultúra a umenie je niečo, čo je veľmi úzko späté s našimi životmi a bez čoho si vieme len veľmi ťažko predstaviť svoju existenciu. Krásne to bolo vidieť počas tzv. lockdownu,

kedy sme boli všetci izolovaní vo svojich domovoch a často jediným spoločníkom bola dobrá kniha, film alebo hudobný album. A toto všetko je umenie! Preto je dôležité dbať o to, aby tu bolo vždy prítomné. Všetkým nám želám pevné zdravie, vytrvalosť a nech nám aj umenie pomôže prekonať túto krízu. Po uvoľnení opatrení sa na Vás všetkých veľmi tešíme na našich podujatiach a v našich priestoroch. Ďakujeme za podporu a Vašu priazeň!

HUDOBNÁ SKUPINA ARION

31 ROKOV NA HUDOBNEJ SCÉNE HUDBY COUNTRY

Skupina Arion sa pohybuje na hudobnej scéne hudby country už pekných 31 rokov. Zakladateľmi a členmi skupiny v 90-tych rokoch minulého storočia boli – Vladimír Ulrich – gitara, Anka Ulrichová – kontrabas, Ján Poľanský – gitara, Roman Prúša – ústna harmonika a Jozef Sucháň – mandolína.

Arion sa v roku 1992 zúčastnil Celoslovenského festivalu country, folku a tramskej hudby – Zaprášenými cestami sem k nám - v Prešove, ktorý organizoval Slovenský zväz hudby country, odkiaľ si hudobníci odniesli aj ocenenia – Anka Ulrichová – najlepšia vokalistka, Ján Poľanský – najlepší gitarista a celá skupina ocenenie za najlepší hudobný prejav. Slovenská asociácia hudby country /SAHC/ udelila pri vyhlasovaní výročných cien na Country trhu '92 v Handlovej Anke Ulrichovej výročnú cenu – vokalistka roka. Tieto úspechy otvorili Arionu dvere na hudobné festivaly hudby country – Stupavský širák, Dobrofest v Trnave, Remata v Handlovej a mnohé iné. Arionci vystupovali na country báloch na Slovensku aj v zahraničí – Rakúsko, Poľsko, Česko. V tomto období založila skupina Arion v Pezinku na hádzanárskom ihrisku v parku tradíciu Country večerov, na ktoré si pozývala hudobníkov, hudobné skupiny – Allan Mikušek, Belasí, Limba, ...a tanečné skupiny, ktoré sa venovali country a dobovým tancom – Country Cloggers, Petronella, Sillmarion, Bratislavské združenie country a dobových tancov - BZCDT. V roku 1996 vydala skupina Arion svoje prvé CD – Čas návratov, na ktorom sa nachádzajú prevzaté piesne od amerických autorov, niektoré so slovenskými textami od Anky Ulrichovej. V priebehu rokov sa postupne v skupine muzikanti menili. Jána Poľanského vystriedal v roku 1993 Peter Kavický a v roku 1997 nahradil Romana Prúšu Henrich Novák, hráč na dobro. Koniec 90. rokov znamenal aj koniec Country večerov na hádzanárskom ihrisku v parku. Country večery nahradilo vystupovanie skupiny Arion v spolupráci s Kultúrnym centrom v Pezinku na priestranstve pred Zámockou vináňňou v parku a stalo sa súčasťou programu Pezinského vinobrania pod názvom Arion a jeho priatelia. Od roku 2003 bola hudobná scéna v parku vždy v piatok venovaná priaznivcom country hudby, folku a bluegrassu. V roku 2000 odišiel z Arionu gitarista, Peter Kavický a nahradil ho Vladimír Čík, čím sa zloženie skupiny na dlhšiu dobu stabilizovalo. V tomto období sa vrátil

do skupiny aj Roman Prúša, nakoľko Henrich Novák, ktorý pôsobil aj v skupine Fragment, odišiel na dlhší čas na turné do USA. Skupina Arion tak ďalej pokračovala vo svojom muzikantskom ťažení. Účinkovala na mnohých spoločenských podujatiach, festivaloch, country báloch po celom Slovensku a stala sa súčasťou kultúrneho diania mnohých významných podujatí aj v Pezinku. Skupina Arion pravidelne vystupovala v programe Pezinského kultúrneho leta, účinkovala na Pezinských keramických trhoch, stala sa súčasťou programu Pezinského Permonika, vystupovala viackrát aj na Strunobraní v Modre, na Modranskom vinobraní, na Vianočných trhoch v Pezinku, v Modre, v Rači a na mnohých iných kultúrnych a spoločenských podujatiach. V roku 2009 odišiel so skupiny Roman Prúša a Vladimír Čík a Arion si dal krátku hudobnú prestávku. Prišiel ale rok 2011 a do skupiny sa vrátil dobrista Henrich Novák, ktorý priviedol so sebou nového gitaristu, Vladimíra Križana. Skupina Arion dostala druhý, možno povedať bluegrassový dych, pretože noví muzikanti, vynikajúci instrumentalisti, priniesli so sebou do hudobného repertoáru skupiny americký bluegrass, nové piesne a inštrumentálne skladby známych amerických bluegrassových hudobníkov, čo sa prejavilo aj zmenou charakteru hudobného prejavu Arionu. Napriek značnému vplyvu bluegrassu zostali Arionci country hudbe verní. Na svojich koncertoch a vystúpeniach sa stále vracajú k obľúbenej country hudbe, k piesňam, na ktorých vyrastali. Nová hudobná zostava Arionu hrá spolu už 9 rokov a pred dvomi rokmi sa rozhodli nahráť nový hudobný album, čo sa im nakoniec podarilo. 15. decembra 2019 sa konal v malej sále Kultúrneho centra v Pezinku krst ich druhého CD – Neskorý zber. Na jeho krst si pozvali svojich dlhoročných priateľov - hudobníka Allana Mikuška a Vlada Greža, s ktorými kedysi na začiatku svojej hudobnej cesty organizovali Country večery v Pezinku. Na albume sa nachádzajú americké skladby so slovenskými textami, ktoré vznikali v priebehu celej hudobnej histórie Arionu. Nový hudobný album venovala skupina Arion všetkým svojim priateľom a fanúšikom. Vlado a Anka Ulrichovci, Henrich Novák a Vlado Križan veria, že so svojou hudbou budú ešte dlho robiť milovníkom country a bluegrassovej hudby radosť.

text: Anka Ulrichová, foto: archív Arion

Zrúcaniny hradov v Malých Karpatoch

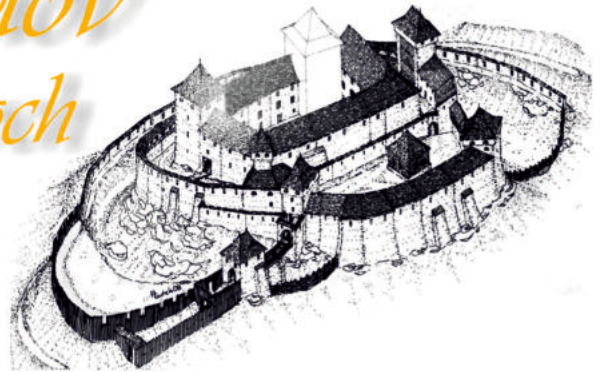
Naše Malé Karpaty neukrývajú len prírodné krásy. V zákutiach lesov sa v minulosti skrývali nedobytné hrady, na ktorých sa už podpísal zub času. Z hrdých panských sídel minulosti sa do dnešných čias zachovali už len múry, veže, hradby. Tieto zrúcaniny si však stále zachovávajú svoju dušu tajomna a pradávna. Poďte sa s nami pozrieť na jednu z nich.

Biely Kameň – Svätajurský hrad

Zrúcanina hradu Biely Kameň sa nachádza na východnom okraji pohoria Malých Karpát nad mestečkom Svätý Jur. Na hrad sa dostanete jednoducho, priamo zo Svätého Jura po žltej turistickej značke, cesta Vám bude trvať približne 20

minút. Keďže je hrad vsadený do lesa, napriek svojej nadmorskej výške neponúka žiadne výhľady, čo mu však neuberá nič z jeho tajuplné atmosféry. Z voľakedajšieho veľkolepého hradu, ktorý zaberá pomerne veľkú plochu návršia, sa do dnešných čias zachovalo len niekoľko zvyškov múrov či veže, ale so zaujímavými detailmi gotickej klenby, okennými otvormi či zavalenou pivnicou. Hradný areál je súčasťou náučného chodníka s informačnými panelmi. Z jedného z nich, v spodnej časti hradu sa dozviete základné údaje z jeho histórie, ale i to, že v minulosti bol tento hrad porporčne rozľahlý. Nazrime

trochu do jeho histórie. Biely Kameň utváral súčasť celku takzvaných malokarpatských hradov, ktoré slúžili na ochranu západnej hranice Uhorska. Jeho výhodou bolo umiestnenie na svahu zalesneného hrebeňa Malých Karpát, ktoré mu umožňovalo kontrolu nad dvomi cestami: jedna hlavná obchodná cesta z Bratislavy do Trnavy a druhá bočná horská cesta do Stupavy. Hrad postavili v roku 1241 po tatárskom vpáde grófi zo Svätého Jura a Pezinka, keď dal uhorský kráľ Belo IV. rozkaz stavať kamenné hrady. Biely Kameň v ochrannej funkcii nahradil staršie hradisko Neštich z 9. storočia. Hrad Biely kameň zostal v majetku rodu svätajurských grófov až do ich vymretia po meči v roku 1543. Vtedy, po smrti grófa Krištofa, posledného mužského potomka rodu grófov zo Svätého Jura a Pezinka, prešiel hrad do vlastníctva kráľa Ferdinada. Hrad mal potom niekoľko majiteľov. Prvým z nich bol do roku 1550 Gašpar Serédy. V roku 1566 sa stal majiteľom gróf Menberga - bratislavský župan. Po ňom sa stal záložným majiteľom gróf Mikuláš Eck zo Salmu a z Neuburgu, ktorý ho dal do zálohy cisárskemu vojvodcovi grófovi Jánovi Krušičovi. Po smrti Jána Krušiča, sa jeho vdova Katarína vydala za Štefana Illésházyho. Štefan Illésházy dal v mestečku Svätý Jur postaviť renesančný kaštieľ. V roku 1626 sa hrad stal majetkom Štefana Pálffyho. Uhorský kráľ Ferdinand II. výsadnou listinou v roku 1647 povýšil Svätý Jur na slobodné kráľovské mesto a tým ho zbavil aj závislosti na hrade. Zánik hradu sa predpokladá pri tureckom vpáde v roku 1663, kedy bol hrad zničený. Aj keď nie úplne. Veď jeho ruiny sa zachovali až do dnešných čias.

text: Janka Glasová, foto: web

Pripravované podujatia

MAREC 2021

12. 03. 2021

DIVERTIMENTO MUSICALE

Krajská postupová súťaž a prehliadka neprofesionálnej inštrumentálnej hudby - Bratislavský kraj
Bratislava

16. 03. 2021

CINEAMA 2021

Krajská súťaž a prehliadka amatérskej filmovej tvorby
Kino Film Europe, Pistoriho palác, Štefánikova 25, Bratislava

17. – 19. 03. 2021

STRETNUTIE S MALOU TÁLIU

Krajská prehliadka detskej dramatickej tvorivosti a divadla dospelých hrajúcich pre deti
MsKS Senec, Nám. 1. Mája 2, Senec

24. 03. 2021

METODICKÝ DEŇ osvetových pracovníkov Bratislavského kraja

27. 03. 2021

KONC JAK ŽIVÉ

Prehliadka ľudových rozprávačov a spevákov záhoráckych piesní - sólo a duo
KD Zohor

APRÍL 2021

08. 04. 2021

VÝTVARNÉ SPEKTRUM 2021

Krajská súťaž neprofesionálnej výtvarnej tvorby, vernisáž a výstava
08. 04. – vernisáž, 09. – 29. 04. 2021 – trvanie výstavy.
Súčasťou výstavy sú výtvarné workshopy – kresba, akvarel
Výstavný priestor na Západnej terase Bratislavského hradu, Bratislava

09. – 10. 04. 2021

DIVADELNÉ KONFRONTÁCIE

Krajská prehliadka amatérskeho divadla a divadla dospelých
Pezinské kultúrne centrum, Holubyho 42, Pezínok

17. 04. 2021

ZAHRAJTE MI MUZIKANTI

Krajská postupová súťaž a prehliadka sólistov spevákov, inštrumentalistov, speváckych skupín a ľudových hudieb DFS
KD Ľ. Štúra Modra, Sokolská 8, Modra

23. – 25. 04. 2021

SVÄTOJURSKÉ HODY 2021

Tradičné kultúrno-spoločenské podujatie
Prostredná ul. Svätý Jur

28. 04. 2021

ŠTÚROVA MODRA

Krajská súťažná prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy, IV. – VI. kategórie a divadiel poézie
KD Ľ. Štúra, Sokolská 8, Modra

28. 04. 2021

ŠAFFOVA OSTROHA

Krajská súťaž a prehliadka sólistov tanečníkov v ľudovom tanci
V-klub, Nám. SNP 12, Bratislava

MÁJ 2021

01. 05. 2021

OdDYCHpoDYCH 2021

Krajská postupová súťaž a prehliadka dychovej hudby
Nádvorie historickej radnice (priestor pred KD Modra) Modra

04. – 06. 05. 2021

BRATISLAVSKÉ METAMORFÓZY

Krajská súťažná prehliadka detského prednesu poézie a prózy a detských recitačných kolektívov
DK Ružinov, Ružinovská 28, Bratislava

08. 05. 2021

VÍNA NA HRADE® 2021

Ochutnávka malokarpatských vín v atraktívnom prostredí
hradných pivníc
Hrad Červený Kameň

13. 05. 2021

AMFO 2021

Krajská postupová súťaž amatérskej fotografickej tvorby, vernisáž a výstava
13. 05. – vernisáž, 14. – 31. 05. – trvanie výstavy. Súčasťou výstavy je 1 fotografický workshop – Vstúpte do fotoaparátu
Galéria Labyrint, MsKS Senec, Nám. 1. Mája 2, Senec

14. 05. 2021

MALOKARPATSKÝ SLÁVIK 2021

Výberové kolo súťaže neprofesionálnych spevákov populárnej hudby
DK Budmerice

15. 05. 2021

MALOKARPATSKÝ SLÁVIK 2021 - BUDMERICKÁ FAZUĽOVICA

Finálové kolo súťaže neprofesionálnych spevákov populárnej hudby
Kaštieľ Budmerice

21. – 22. 05. 2021

OTVORENÉ PIVNICE NA SV. URBANA® 2021

15. ročník, otvorenie sezóny na Malokarpatskej vínnej ceste®

Zmena programu a termínov vyhradená.

Štvrťročník vydáva: MALOKARPATSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO V ZRIAĎOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA Horná 20, 900 01 Modra vidiecan@moska.sk mvc@mvc.sk ☎ 033/643 34 89 www.moska.sk, www.mvc.sk	ročník 26, číslo 4/2020 dátum vydania: november 2020 Zodpovedná redaktorka: PhDr. Anna Píchová, riad. MOS Redaktorka: Jana Glasová Grafická úprava: Mgr. Martina Dočolomanská Vytlačil: Ultraprint, s.r.o. Bratislava, Náklad: 1000 kusov, Nepredajné	EV 5113/15 ISSN 1338-2020 IČO: 00 180 289 Registované Okresným úradom v Pezinku pod č.3/348/20-12/1994